

مطالعه کانی زایی و انواع دگرسانی هادر اندیس طلا- مس نخيله شمال غرب زاهدان- جنوب شرق ايران

فاطمه ياورى^{۱*} - محمد بومري^۲

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد زمین شناسی اقتصادی دانشگاه سیستان و بلوچستان

^۲ دکترای زمین شناسی و دانشیار گروه زمین شناسی دانشگاه سیستان و بلوچستان

Elham.yavari.88@Gmail.com

چکیده:

اندیس مس نخيله در ۱۷۵ کیلومتری شمال غرب شهرستان زاهدان در مرز بلوک لوت و زون فلیش شرق ایران واقع شده است. یک استوک با ترکیب دیوریت - گرانودیوریت در واحدهای آندزیتی ائوسن نفوذ کرده است که محلولهای گرمایی مرتبط باعث دگرسانی های متعدد و کانی زایی مس و طلا شده است. کانی زایی سولفیدی به صورت پراکنده، رگه ای و رگچه ای دیده می شود که در این میان پیریت مهمترین کانی سولفیدی است به طوریکه بخش زیادی از استوک غنی از پیریت های شکلدار و افشان است. رگه ها و رگچه ها نیز عمدتاً از پیریت تشکیل شده اند. کالکوپیریت در این رگه ها کمیاب است. اکسیدهای مس و آهن به صورت گوسان در منطقه به فراوانی مشاهده می شود. طلا در اکثر نمونه ها در حد آنومالی است. همبستگی مثبت نسبتاً خوبی بین عناصر طلا، نقره و مس در منطقه دیده می شود که نشان دهنده نهشت این عناصر در شرایط فیزیکوشیمیایی یکسان است. سه زون دگرسانی اصلی فلیک - آرژیلیک و پروپیلیتیک در منطقه نخيله شناسایی شده است که به صورت متحدالمرکز درون یکدیگر قرار گرفته اند و شباهت بسیار زیادی با الگوهای دگرسانی در کانسارهای مس پورفیری شناخته دارند. محل آنومالی عناصر مختلف با آلتراسیونهای مشخص شده و رخنمون توده نفوذی در منطقه انطباق دارد.

واژه های کلیدی: اندیس نخيله - دگرسانی - مس - طلا

مقدمه :

اندیس طلا- مس نخيله در فاصله تقریبی ۱۷۵ کیلومتری شمال غرب شهرستان زاهدان در موقعیت جغرافیایی ۳۰° ۱۸' ۱۵" تا ۳۰° ۲۰' ۲۵" عرض شمالی و ۵۹° ۵۲' ۱۵" تا ۵۹° ۵۳' ۳۰" طول خاوری قرار دارد. این منطقه از نظر تقسیم بندی ساختاری ایران در مرز بلوک لوت و زون فلیش شرق ایران قرار گرفته شده است. منطقه نخيله با مساحت تقریبی ۹ کیلومتر مربع در طی اجرای طرح اکتشافات سیستماتیک ژئوشیمیایی در استان سیستان و بلوچستان توسط سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور به عنوان یک منطقه امیدبخش معرفی گردید. این منطقه به لحاظ خصوصیات زمین شناسی، کانی زایی از جمله مناطقی است که نیازمند مطالعه و ارزیابی دقیقتر می باشد به همین دلیل در این مقاله سعی شده است ضمن توصیف ویژگیهای کانی زایی و دگرسانی در محدوده مذکور ارتباط کانی زایی با انواع دگرسانیها مشخص گردد.

زمین شناسی

شناخت واحدهای سنگی منطقه مورد مطالعه اولین قدم جهت فراهم ساختن اطلاعات پایه در راستای مطالعات تفصیلی می باشد. به همین دلیل، بر اساس عکسهای هوایی ۱:۲۰۰۰۰ محدوده و بازدیدهای صحرایی،